

VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN TOETSINGSJAAR 2020

Raad voor Toezicht NBA

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

September 2021

VERSLAG VAN WERKZAAMHEDEN 2020

RAAD VOOR TOEZICHT

De Raad voor Toezicht van de NBA beoordeelt de kwaliteit van de beroepsuitoefening door accountants. Dit doet de Raad onder meer door het uitvoeren van periodieke en risicogerichte kwaliteitsbeoordelingen bij accountants-eenheden. Het doel hiervan is het bevorderen van een goede beroepsuitoefening, wat bijdraagt aan het maatschappelijk vertrouwen in accountants.

Dit verslag bevat de resultaten van het toetsingsjaar 2020 en beschrijft een aantal relevante ontwikkelingen die zich dit verslagjaar hebben voorgedaan.

ONTWIKKELINGEN

Corona

Kort voor het einde van het vorige toetsingsjaar, half maart 2020, werd Nederland geconfronteerd met het coronavirus. De impact hiervan op de samenleving en op de economie was enorm. Thuiswerken werd de norm. Voor accountants gold dat er veel op hen afkwam. De Raad had op dat moment al wel de selectie van de in 2020 te (her)toetsen kantoren bekend gemaakt, maar deze nog niet ingepland. Normaal gesproken start de Raad begin juni met de nieuwe toetsingen. Echter, om de leden van de NBA de ruimte te bieden om zich op de ontstane situatie te richten heeft de Raad, in lijn met het toen geldende algemene beleid van de NBA, direct besloten de toetsingen in 2020 niet in juni, maar eerst vanaf september te laten aanvangen. Daarmee werd ook duidelijk dat de Raad niet in staat zou zijn alle geplande (her)toetsingen in 2020 uit te voeren. Zij heeft dan ook een deel van de toetsingen doorgeschoven naar de periode maart-juni 2021.

In september 2020 is gestart met de (her)toetsingen van de selectie 2020. Echter door de ernst van de situatie rondom het coronavirus heeft het kabinet de maatregelen toen weer aangescherpt. Daarop heeft de Raad besloten tot nader order geen kantoorbezoeken in het kader van de toetsingen te laten plaatsvinden. Helaas was de situatie aan het einde van het verslagjaar (31 maart 2021) ongewijzigd.

Door de coronapandemie heeft de Raad in het verslagjaar beduidend minder (her)toetsingen uitgevoerd dan in andere jaren.

Digitale toetsingen

De Raad achtte het van belang om toch zo veel als mogelijk toetsingen te kunnen uitvoeren, ook tijdens de coronapandemie. Nu kantoorbezoeken tijdelijk niet mogelijk waren, heeft de Raad ingezet op het digitaal uitvoeren van toetsingen. Aanvankelijk bij wijze van pilot, op basis van vrijwilligheid. Hieruit kwam naar voren dat digitaal toetsen onder bepaalde voorwaarden heel goed mogelijk is. Dit heeft de Raad in februari 2021 vertaald naar instructies voor toetsers en kantoren en daarbij het uitgangspunt gehanteerd dat de toetsingen digitaal zouden worden uitgevoerd, tenzij dat niet mogelijk zou zijn.

In het verslagjaar zijn zeven toetsingen volledig digitaal uitgevoerd. Er zijn vijf (her)toetsingen uitgevoerd in hybride vorm: deze zijn gestart als fysieke (her)toetsing en door de beperkende coronamaatregelen als digitale (her)toetsing afgerond. Aan het einde van het verslagjaar was nog een aantal digitale (her)toetsingen onder handen.

De ervaringen met digitaal toetsen zijn positief. Alhoewel deze wijze van toetsen over het algemeen als zeer intensief wordt ervaren en met name in het voortraject meer tijd van de teamleider vergt, ziet men ook dat het goed werkbaar is en op sommige punten tijdswinst oplevert. Al met al is het een goed alternatief gebleken op het moment dat fysieke toetsingen niet mogelijk waren.

Geen analyse toetsingsresultaten

De Raad heeft dit jaar slechts een beperkt aantal toetsingen uitgevoerd. Een deel daarvan is op vrijwillige basis als digitale toetsing uitgevoerd. Doordat de populatie beperkt van omvang is en niet representatief, acht de Raad het dit jaar niet goed mogelijk een nadere analyse op de toetsingsuitslagen te maken, of uitspraken te doen over verbeterpunten bij kantoren. De Raad kan daarbij wel opmerken dat haar geen bijzonderheden zijn opgevallen en dat de bevindingen in lijn lijken te liggen met voorgaande jaren.

Toetsersbijeenkomst

De Raad organiseert gebruikelijk bij aanvang van het toetsingsjaar een trainingsdag voor haar toetsers. Dit is een fysieke bijeenkomst, waarin actuele onderwerpen aan bod komen. Een fysieke bijeenkomst was dit jaar door de coronamaatregelen niet mogelijk. Als alternatief heeft de Raad in september 2020 een online toetsersbijeenkomst georganiseerd, waarin de actualiteiten zijn besproken, best practices aan bod zijn gekomen en de toetsers zijn geïnformeerd over de nieuwe toetsingsapplicatie. Wegens succes heeft de Raad in maart 2021 een gelijksoortige bijeenkomst georganiseerd. De beide toetsersbijeenkomsten zijn goed beoordeeld door de deelnemers.

Kwaliteitsapplicatie

Gedurende het verslagjaar heeft de Raad een nieuwe toetsingsapplicatie in gebruik genomen: de Kwaliteitsapplicatie. De kantoren hebben hier in november 2020 voor het eerst gebruik van gemaakt bij het invullen van de monitoringvragenlijst 2021. Sinds maart 2021 worden alle toetsingen met ondersteuning van de nieuwe applicatie uitgevoerd.

De Kwaliteitsapplicatie ondersteunt het gehele toetsingsproces, waaronder de selectie van te toetsen kantoren, het verzamelen van informatie over kantoren (monitoring- en oriëntatievragenlijst), de dossieronderzoeken en de rapportages van de toetsingen op basis waarvan de Raad voor Toezicht een eindoordeel verstrekt.

Nieuw is dat de communicatie tussen NBA-medewerkers, toetsers en getoetste accountantskantoren via de Kwaliteitsapplicatie verloopt. Daarmee is deze communicatie meteen centraal opgeslagen en voor de betrokkenen beschikbaar. Inloggen in de Kwaliteitsapplicatie kan met dezelfde inloggegevens als voor MijnNBA.

Ook levert de Kwaliteitsapplicatie een bijdrage aan een meer datagedreven organisatie. De koppeling met Power BI maakt het mogelijk om betere analyses uit te voeren op de beschikbare data.

Toezicht nieuwe leest

Per 1 januari 2022 gaat het Wta-toezicht op de niet-oob-kantoren feitelijk over naar de AFM. Dat betekent dat accountantsorganisaties bezocht kunnen worden door de AFM en de Raad (of de SRA). In het verslagjaar hebben AFM, NBA en SRA in een gezamenlijk projectteam stappen gezet om een nadere invulling te geven aan de overdracht. De Raad is onder andere betrokken bij de kennisuitwisseling en bij het maken van afspraken in het kader van informatieuitwisseling, een overgangsregeling en samenwerking na 1 januari 2022.

Het overgrote deel van de door de Raad uitgevoerde toetsingen bestaat uit toetsingen in het NBA-domein. Dat blijft in stand, ook na overdracht van het Wta-domein. In het verslagjaar heeft de Raad – in samenwerking met het NBA-bureau – een werkgroep samengesteld om haar toetsingsproces te herzien. Doelstelling is om dit proces meer dan nu het geval is te laten bijdragen aan de kwaliteitsbevordering van de kantoren. Aandachtspunten daarbij zijn het lerend vermogen, begeleiding, frequentie, financiering van het toetsingsproces en een beter gebruik van beschikbare data.

Een andere ontwikkeling in het kader van Toezicht nieuwe leest betreft de toetsingen van accountantsafdelingen. Een projectteam van het NBA-bureau werkt aan de nadere uitwerking en invulling daarvan. Aan het einde van het verslagjaar was dit nog in volle gang.

RESULTATEN TOETSINGEN

Algemeen

De Raad voert toetsingen uit bij accountantspraktijken die werkzaamheden in het NBA-domein (vrijwillige controleopdrachten, overige assurance-opdrachten, beoordelingsopdrachten en aan assurance verwante opdrachten) uitvoeren. De SRA is door de Raad geaccrediteerd om toetsingen in het NBA-domein uit te voeren. SRA-leden worden op basis van die accreditatie niet door de Raad voor toetsing bezocht.

De Raad voert op basis van een convenant met de AFM ook toetsingen uit bij accountantspraktijken die (tevens) wettelijke controles in het Wta-domein uitvoeren (Wta-vergunninghouders niet-oob). Uitkomsten van deze (her)toetsingen meldt de Raad aan de AFM.

Resultaten toetsingen accountantskantoren met Wta-vergunning

De Raad en de SRA hebben 24 accountantskantoren met een Wta-vergunning getoetst. 71% daarvan voldeed aan de gestelde eisen (vorig jaar 58%). De overige ruim 29% voldeed op belangrijke onderdelen nog niet. Na een verbetertraject worden zij opnieuw getoetst.

Van de veertien kantoren die dit jaar zijn hertoetst, voldeed eveneens 71% (vorig jaar 55%).

Wta-vergunninghouders			Wta-vergunninghouders		
Toetsing 2020			Hertoetsing 2020		
NBA	SRA	Totaal	NBA	SRA	Totaal
 1	 16	 17	 2	 8	 10
 3	 4	 7	 1	 3	 4
 0	 0	 0			

 Voldoet Voldoet op belangrijke onderdelen niet Voldoet niet

Resultaten toetsingen accountantskantoren zonder Wta-vergunning

Van de kantoren zonder Wta-vergunning hebben de Raad en de SRA er 52 in dit verslagjaar getoetst. Daarvan voldeed 73% aan de daaraan gestelde eisen (vorig jaar 68%); 23% voldeed op belangrijke onderdelen nog niet.

In de toetsingen die hebben geleid tot de uitkomst 'voldoet niet' heeft de Raad het NBA-bestuur geadviseerd een tuchtklacht in te dienen; het NBA bestuur heeft deze adviezen overgenomen. Een van de gevallen betrof een vervroegde reguliere toetsing na een onvoldoende hertoetsing. De andere toetsing heeft de Raad gezien in samenhang met de hertoetsing van een kantoor waar de verantwoordelijk accountant dezelfde persoon was.

Van de negentien hertoetsingen voldeed 74% (2019: 88%). 26% voldeed opnieuw niet. In een geval heeft de Raad het NBA-bestuur geadviseerd een tuchtklacht in te dienen, dit advies is door het bestuur overgenomen. In de beide andere gevallen achtte de Raad het niet noodzakelijk om een tuchtklacht in te dienen.

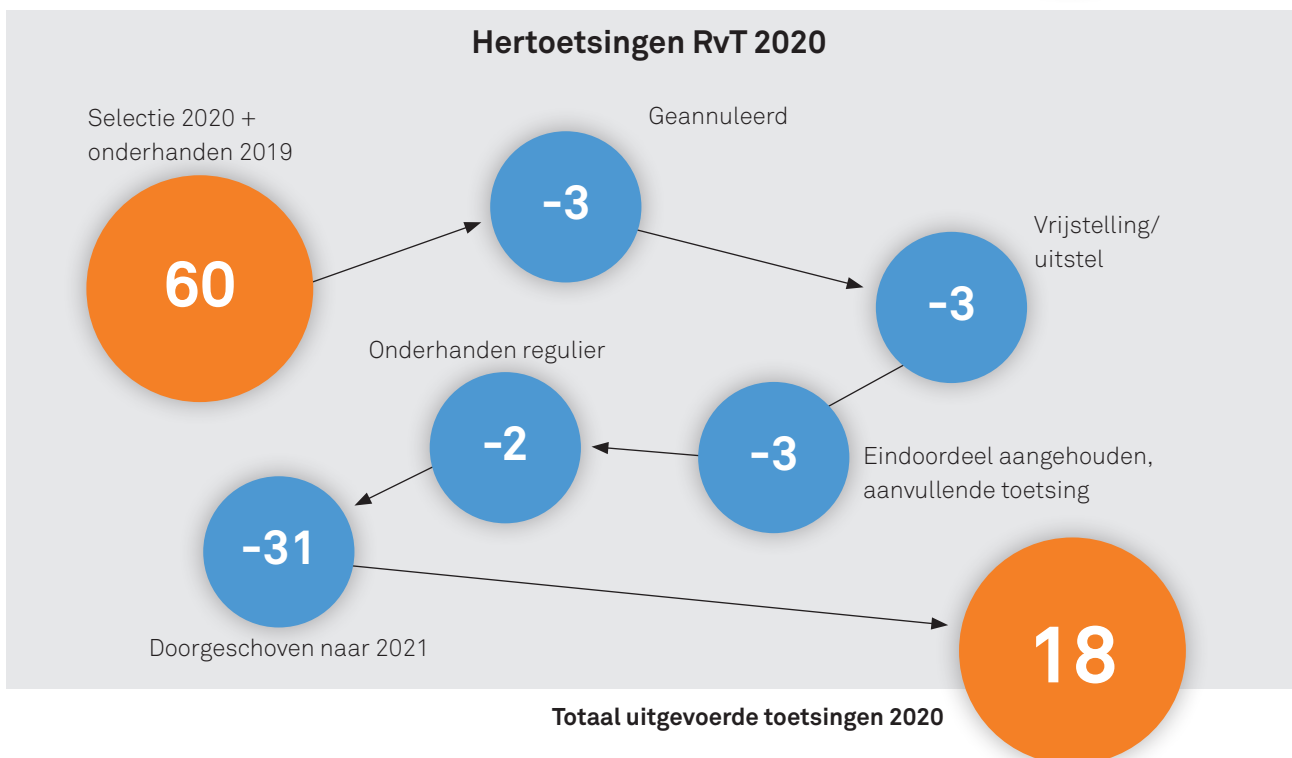
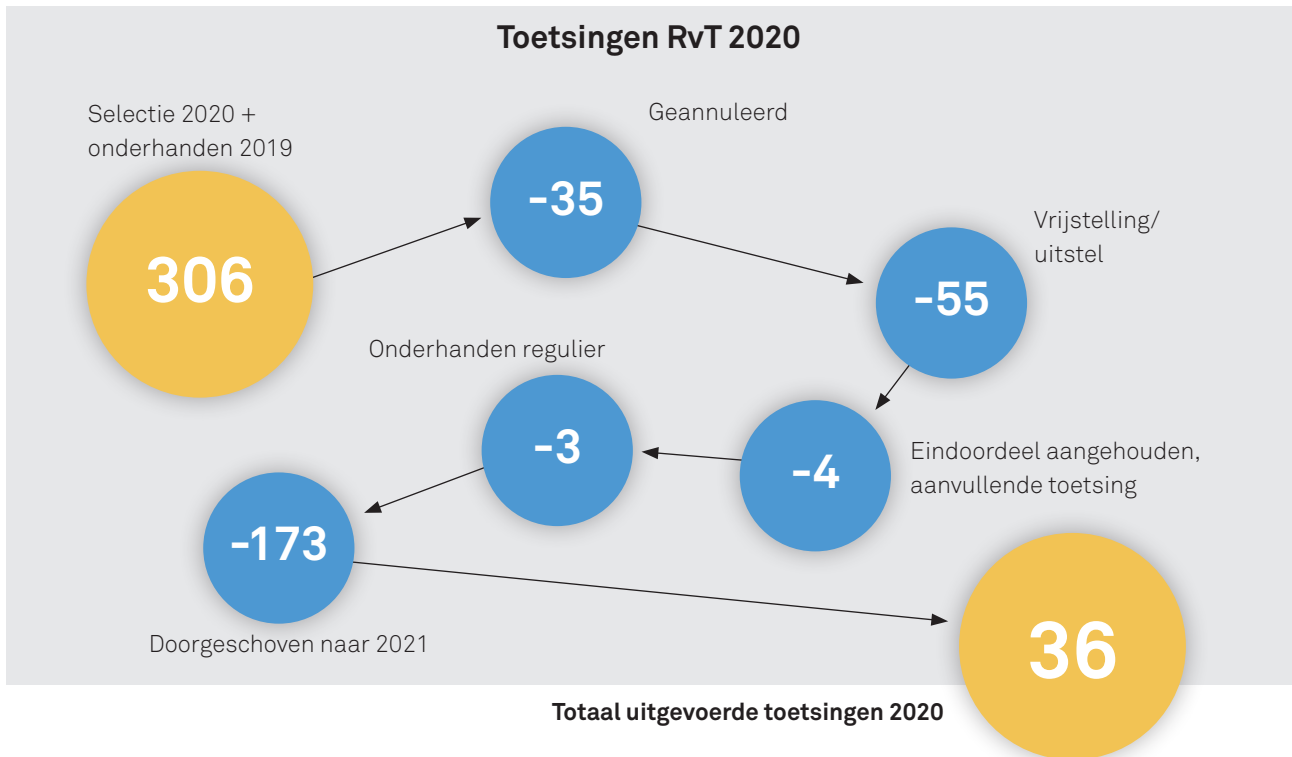
Niet-Wta-vergunninghouders			Niet-Wta-vergunninghouders		
Toetsing 2020			Hertoetsing 2020		
NBA	SRA	Totaal	NBA	SRA	Totaal
 22	 16	 38	 12	 2	 14
 8	 4	 12	 3	 2	 5
 2	 0	 2			

 Voldoet Voldoet op belangrijke onderdelen niet Voldoet niet

HET PROCES

In beginsel wordt elk kantoor eens in de zes jaar getoetst. Omstandigheden (risicofactoren) kunnen er toe leiden dat een kantoor eerder wordt getoetst. Hertoetsingen vinden doorgaans één tot twee jaar na toetsing plaats.

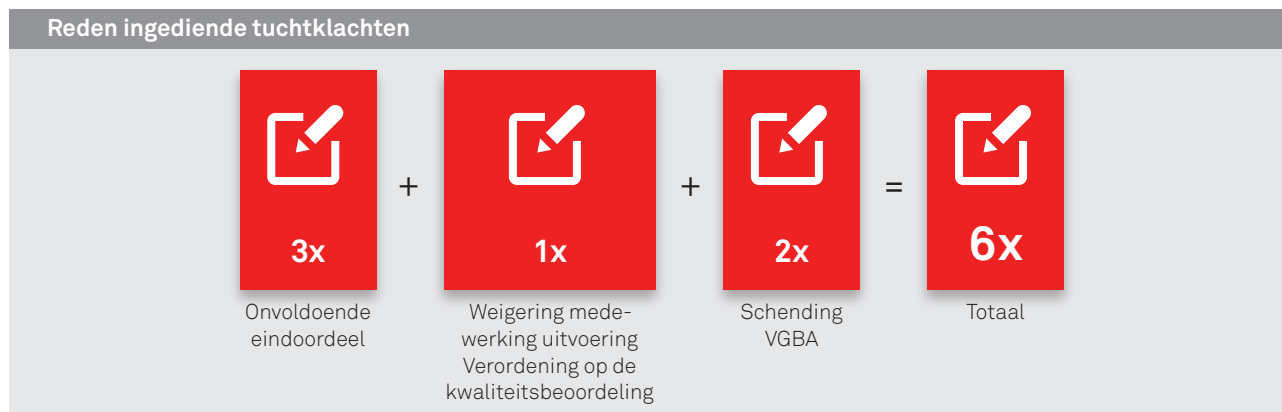
In bepaalde gevallen kan een kantoor een vrijstelling krijgen voor een kalenderjaar. Er moet dan sprake zijn van opbouw, fusie/overname of afbouw van een kantoor. Daarnaast kunnen er andere redenen zijn waarom een geselecteerd kantoor alsnog niet wordt ge(her)toetst. Bijvoorbeeld als het kantoor geen NVKS-opdrachten meer uitvoert, er geen accountant meer aan het kantoor verbonden is of er sprake is van bijzondere persoonlijke omstandigheden. Dit leidt dan tot annulering van de (her)toetsing dan wel uitstel daarvan.

JURIDISCHE PROCEDURES

Tuchtklachten

Het bestuur heeft in dit verslagjaar op advies van de Raad in zes gevallen een tuchtklacht ingediend. De Accountantskamer heeft in vier zaken uitspraak gedaan en de klachten daarbij in alle gevallen gegrond verklaard. De opgelegde maatregelen varieerden van een berisping tot doorhaling voor 18 maanden.

In één geval heeft de betrokken accountant beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) ingesteld tegen de uitspraak van de Accountantskamer. Tevens heeft het CBb in een andere zaak uitspraak gedaan en het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaard. Het oordeel van de Accountantskamer bleef hierdoor in stand.

Bezwaarschriften

Een kantoor heeft de mogelijkheid om tegen het eindoordeel 'voldoet op belangrijke onderdelen niet' bezwaar in te dienen bij het NBA-bestuur. De Raad is in een dergelijke procedure procespartij, evenals de bezwaarde. In het afgelopen verslagjaar hebben drie kantoren hier gebruik van gemaakt. Eén van hen heeft het bezwaar weer ingetrokken. Een ander kantoor heeft het bezwaar tegen het eindoordeel ingetrokken nadat de Raad en de bezwaarde een minnelijke oplossing hadden bereikt.

Het bestuur heeft in het verslagjaar geen beslissingen op bezwaar genomen.

GEACCREDITEERDE ORGANISATIES

De Raad heeft de SRA, het Instituut Internal Auditors Nederland (IIA) en het Samenwerkingsverband Kwaliteits-toetsingen Overheidsaccountants (KOA) geaccrediteerd om toetsingen uit te voeren onder de bij hen aangesloten accountantseenheden. Accreditatie wordt voor drie jaar verstrekt, nadat de Raad een accreditatieonderzoek heeft verricht. De Raad heeft zowel de SRA, als de IIA en KOA vanwege het verstrijken van de accreditatietermijn wederom voor drie jaar kunnen accrediteren.

VOORUITBLIK TOETSINGSJAAR 2021

Ook in het toetsingsjaar 2021 zal de Raad te maken hebben met de coronapandemie en de beperkende maatregelen. Toch hoopt de Raad alle uitgestelde toetsingen te kunnen uitvoeren, fysiek dan wel digitaal. Daarnaast zal de Raad een nieuwe selectie van te (her)toetsen praktijken maken. Deze zal gelet op de overloop uit 2020 beperkter dan andere jaren zijn en mede daarom risico gericht.

Verder zal het komende toetsingsjaar vooral in het teken staan van de ontwikkelingen in het kader van toezicht nieuwe leest.

MEER INFORMATIE OVER DE RAAD

De samenstelling van de Raad voor Toezicht is te vinden op de NBA-website. Ook vindt u hier de eerdere verslagen van de Raad en meer informatie over het toetsingsproces.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Antonio Vivaldistraat 2
1083 HP Amsterdam
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam

T 020 301 03 01
E nba@nba.nl
I www.nba.nl